

AVUKAT RAHİMİ MAĞAT BİR MESLEK USTASININ ANISINA

Atilâ SAV*

İnsan, çok sevdiği, saydığı, güvendiği bir çalışma arkadaşının sonsuzluğa geçmesi nedeniyle yazı yazma görevini yüklenince çok zorlanıyor. Duygular, düşüncelerle çatışıyor. Doğruyu bulmak güçleşiyor. Bu nedenle, Rahmi'nin sağlığında, kendisinin ve ailesinin de katıldığı bir toplantıda yaptığım konuşmayı esas almayı yeğledim.

Ankara Barosu'nun düzenlediği "Meslek Ustalarına Saygı" toplantılarından biri 14 Haziran 2007 günü Rahmi için yapılmıştı. O toplantıdaki konuşmamı yineliyorum şimdi. Rahmi de beğenmişti konuşmamı.

* * *

* Av., Türkiye Barolar Birliği önceki başkanlarından.

Böyle bir toplantı düzenlediği için önce **Yönetim Kurulunu**, **Sayın Başkanımı** kutlamak istiyorum. Teşekkür ediyorum. Ben, yıllardan beri avukatlık mesleğinin yüceliğini ve gelişimini daha iyi belirlemek için meslek ustalarımızın anılması gerektiğini, onların yaşam öykülerinden, meslek başarılarından, anekdotlarından her kuşaktan meslektaşımızın yararlanabileceğini düşünüp, dile getiriyorum. Baromuz Yönetim Kurulu'nun bunu kurumlaştırmasından dolayı mutlu oldum. Baromuzun kurumlaşması ve meslek dayanışmasının güçlenmesi bakımından bir adım olarak değerlendiriyorum.

Türkiye'de avukatlık Cumhuriyetin Hukuk Devrimi'nin bir kuru mudur. Yirmili yıllarda art arda çıkarılan temel yasalar arasında yer alan 460 sayılı "*Mahamat Kanunu*" ile savunma mesleği evrensel anlamda bir "*meslek*" olarak gelişmeye başladı. O tarihten beri avukatlığın, çağdaş bir ulusal yargının gelişmesi için büyük katkılar yaptığına inanıyorum. Avukatlığı bir ülkü, bir yaşamı tarzı olarak benimseyen meslektaşlarıma, meslek ustalarına her zaman saygı ile bakıyorum. Onlardan bir şeyler öğrenmek için özen gösteriyorum. **Rahmi de onlardan biridir.**

Rahmi ile tanışıklığımızın başlangıcını hatırlamam zor. Yalnız 1942 yılında Türkiye Şampiyonluğu final maçı olan Beşiktaş - Gençlerbirliği maçını babalarımızla birlikte yan yana seyrettiğimizi hatırlıyorum. İkimizin babası da Gençlerbirliği Kulübü'nün yöneticisi idi. Aşağı yukarı yetmiş yıllık süreçte hep dostluğumuz, oldu. Okulda, Kulüpte, fakültede ve meslek yaşamında işbirliği ve arkadaşlığımız sürdü. Rahmi Atatürk Lisesi'nde benden iki sınıf öndeydi. 1946 yılında liseyi bitirdi, hukuk fakültesine yazıldı. 1950'de fakülteyi bitirdi, bir meslek ustasının yanında stajını yaptı. Sonra İşkur Han'daki yazıhanesini açtı. İşkur Han'da da komşuluğumuz, yıllarca sürdü. İşkur Han tahliye edilinceye kadar aynı çatı altında çalıştık. Meslek örgütlerinde, özellikle Ankara Barosu'nda, Türkiye Barolar Birliği'nde halef selef olduk. Birbirini izleyen dönemlerde aynı görevlerde bulunduk. Aynı ilkeleri paylaştık, birbirimize oy verdik, destek olduk.

Meslek ustası olarak Rahmi'nin nitelikleri nelerdir diye düşündüğümde, biraz önce belirtmeye çalıştığım gibi başarılı, dürüst, güven

verici, dost, çalışkan, verimli, özgeci, örgütçü, yaratıcı, takipçi (avukatlık için çok önemli) araştırmacı, iyi hukukçu, devrimci, önyargılara teslim olmayan bir kişilik geliyor aklıma. Önyargılara teslim olmayan biri (Yargının önyargısı, kimi zaman toplumun önyargısına dönüşür. O zaman bir avukat için bu çok önemli bir nitelik olur). Ayrıca dost olarak da iyi insan, uyumlu arkadaş, iyi aile babası.

İşkur Han arkadaşlığımızdan -bu vesileyle- biraz bahsetmek isterim.

Sarıyorum, dünyada en gelişmiş yargı sistemlerinden birisi İngiliz (Anglo Sakson) yargısıdır. Avukatlık mesleğinin en gelişmiş olduğu ülkelerden birisi. İngiliz Barosu ve İngiliz avukatlığı. Hukuk öğrenimini zorunlu saymayan, ama meslek içi uygulama çıraklığını önemli sayan bir sistem. Dünyanın en iyi hukuk okulları İngiltere’de olabilir. Ama iyi avukat “inn”lerde yetişir. İngiltere’de avukatlık iki koldan yürüyor; “Sollicitor”lar ve Barrister’ler. Avukat adayları bürolarda yetişiyor. Gelenek hukukunun savunma boyutu bu “inn”lerde gelişiyor. Ben İşkur Han’ı -nedense- böylesi bir kurumlaşmaya yakın buldum hep. İşkur Han arkadaşlığı ve komşuluğu böylesi bir geleneği andırıyordu.

1948 yılında bir bina. Binanın ruhu olur mu? İlk adı Tarko Han. Bir mühendis-iş adamı yaptırmış. Sonradan adı İşkur Han oldu. (İşçi Sigortalar Kurumu aldığı için) Babamın yazıhanesi de İşkur Han’da. Hoş bir tesadüf, mesleği yüce bir ülkü, bir yaşam biçimi gibi gören değerli meslek adamlarının toplandığı bir kurum haline geldi zamanla. Orada dostluk, dayanışma son derece gelişmişti. Hatırlıyorum. Genç bir avukat, stajyer için bir okul. Hanın birinci katında Sahir Kurutluoğlu’nun yazıhanesi vardı. Ceza hukuku alanında çok birikimli bir eski siyaset adamı. Dostları gelir, bizim kattan da katılanlar olurdu. Biz genç hukukçu adayları o sohbetleri izlerdik. Bende o dinlemeler, hukuk fakültesinin dersleri kadar -hatta daha çok- iz bırakmıştır. Daha sonra daha genç kuşaktan meslektaşlarımla katıldı. Hemen hepsi, meslek ve baro çalışmalarında dayanışmayı ve dostluğu birincil sayan meslektaşlar. İşkur Han o süreçte on bir baro başkanı çıkardı. Daha sonraları Barolar

Birliğı kuruldu. Kuruluşta yine öncülük yapıldı. Dört de Birlik Başkanı yetişti İşkur Han'dan.

İşkur Han artık yok. Adliye Sarayı Sıhhiye'ye taşındı. Ankara'nın nüfusu 250-300 binlerden milyonlara çıktı. Avukat sayısı 700-750'den binleri aştı, on bine doğru gidiyor. Bürolar da yeni adliyeye göre konumlandı. Han odaları yerine apartman katlarına, dairelere kaydı. Daha konforlu, daha gösterişli. Ama odaların duygu yüklü dostluğu, meslek dayanışmasının yeri doldu mu?

Rahmi ile meslek kuruluşlarındaki işbirliği ve görev arkadaşlıklarımız böylesi bir ortamdan da güç almıştır. Yanılmıyorsam O, 1956 yılında –daha birkaç yıllık avukatken– Baro Yönetim Kurulu'na seçildi. Ben de 1958'de seçildim. O dönem, dönüşümlü çalışıyor. Her yıl kurulun beş üyesi değişiyor. Ankara Barosu Yardımlaşma Sandığı o dönemde kuruldu. Kuruluş kararında imzalarımız vardır. Daha sonra Abays'ın satın aldığı şimdi içinde toplantı yaptığımız ABEM binası, binada Ceylan Restoran vardı. Uç-dört katlı eski usul bir yapı. Bu binayı yıktıralım, yerine mevkiin değerine layık ve daha çok gelir getirecek bir yapı yapalım dedi arkadaşlar. Fakat Abays'ın o kadar birikimi yok. Rahmi Başkan. Ben yaparım dedi. Nereden bulacaksın parayı? Emlak Bankası ile görüştüm. Genel Müdür Yardımcısı tanıdığım. Bize kredi verebilecekler. Rahmi temeli attı. Benden sonraki başkan sen olacaksın. Gel temeli birlikte atalım dedi. Yani bu binanın ikimiz için öyle de bir anısı var.

Daha sonra, 1969'da yeni Avukatlık Kanunu çıktı. Türkiye Barolar Birliği kurulacak. Kanun'un geçici maddesi, Birlik Genel Kurulu'nu toplama görevini Ankara Barosu Başkanı'na veriyor. İyi ki Rahmi Başkan. O görevi de başarıyla yaptı.

Türkiye Barolar Birliği kuruluyor. İşkur Han'daki meslektaşların çekirdeğini oluşturduğu bir grup arkadaşla görev düştü. Toplantılar yapılıyor. Birlik Ankara'da kurulacağı için Birlik Başkanının Ankara'dan başka bir yerden olmasını düşünmüyoruz bile. Kendi baromuzun kadrolarını çekirdek için yeterli sayıyoruz. Birlik Başkanlığına kimi düşünmeliyiz dedik. Bir grup arkadaşımız o zaman baro se-

çimlerinde her şeyi kendine dert edinirdi. “Durumdan vazife çıkarırdı” moda deyişiyle. O arkadaşlar toplanıyorlar, **üstatlarımız var, baro başkanlığı** yapmış, meslekte seçkinleşmiş. Biz de onlara destek olmuşuz, oy vermişiz. Hepsi düşünüldü. Ama Birlik bu. Görevi, işlevi barodan farklı. Olmalı. Artık meslek kuruluşundan öteye hukuk öncüsü, ufuk açıcı olmalı. Daha dünyaya dönük çalışmalı diye düşünüldü. Bu nite-liklere uygun bir isim olarak önerilen aday Faruk hoca idi. Arkadaşla-rımla “*Tamam: deneyelim. Gidin konuşun*” dedi. Kim konuşur? “*Rahmi ile Atilâ konuşur*” dendi. Randevu alındı. Hocanın Atatürk Bulvarı’nda Foto Apartmanı’ndaki yazıhanesine gittik. Arkadaşlarımızın önerisi-ni anlattık. Kabul eder misiniz, diye sorduk. Hoca o kadar heyecan-landı ki. Ayağa kalktı, “*Ben de böyle bir görev bekliyordum. Üniversitede yapabileceğimi yaptım. Bunun için ölmeye hazırım. Kitaplarımın yazdım. Yerime genç arkadaşları, hocaları yetiştirdim. Emekliliğimi isteyeceğim; ya-şım da uygun. Bu göreve hazırım*”. “*Hocam ölmeye gerek yok. Görev yeni bir bakış istiyor. Yalnız arkadaşların bir tereddüdü var. Cumhurbaşkanlığı Danışmanlığı acaba özgür ve bağımsızlığa engel olur mu?*” diye düşünü-yorlar. “*Ben de öyle düşünürüm. O görevden ayrılacağım. Ama şimdiden açıklarsam, taviz diye yorumlanabilir. Seçim sonucu açıklanınca, ben de isti-famı açıklayacağım.*”

Görev tamamlanmıştı. Döndük arkadaşlarımıza durumu açıkla-dık. Çalışmalar yürüdü. Ankara delegeleri yedi kişi olacaktı. Bir açık-lama hazırlandı. Yedi aday birlikte imzaladı. Baro genel kurulunda bu liste kazandı.¹

Hoca, konuşmamızda demişti ki, ben görevi kabul ederim. Ama biriniz de benimle çalışacaksınız. Rahmi “*Ben Baro Başkanlığımı bırak-mak istemem. Görev süremi tamamladıktan sonra ayrılırım. Atilâ kabul eder-se iyi olur.*” dedi. Böylece Rahmi’nin inhası ile Barolar Birliği’nin ilk genel sekreterliğine aday gösterilmiş oldum.

Gerçekten Rahmi görevini 1970’de tamamladı. O zaman Ankara Barosu’nda bir gelenek vardı. Başkanlar bir dönem görev yaptıktan

¹ Türkiye Barolar Birliği’nin ilk Genel Kurulu’na aday olan yedi delege için arkadaş-larımızın hazırladığı bildiriye, bir meslek anısı olarak yazının onunda sunuyorum. Delegasyonun başkanı da Baro Başkanı Rahmi Mağat’tı.

sonra ayrılırdı. Baro başkanlığı için beni görevlendirdi Baromuz.

Rahmi de ilk olağan genel kurulda Birlik Yönetim Kurulu'na girdi. Önce sayman üye, sonra da genel sekreterlik görevlerinde bulundu. Yani, Birliğin ilk genel kurulundan başlayarak kuruluş aşamasında ve sonraları Birliğin kurulmasında, gelişmesinde ve kurumlaşmasında büyük emek harcamış bir meslek adamıdır.

Rahmi Mağat, her türlü yapıcılığı yanında inşaat işinde de cesur ve girişimcidir. Barolar Birliği'nin Karanfil Sokağı'ndaki binasının alımında da öncülük etmiştir. Ben yönetimden ayrıldıktan sonra; bir gün Erdoğan Bigat telefon etti. Bir miktar paramız birikti. Kızılay'da uygun bir bina var. Ama Faruk hocayı ikna edemiyoruz. *"Dedikodu edilir, ben bu işlerden çekinirim"* diyormuş. Sen de gel, dördümüz birlikte bir yemek yiyelim hocamızı ikna edelim dedi. Gerçekten o yemekte ikna oldu hoca.

Kızılay'daki bina satın alındı. Rahmi ile Erdoğan'ın büyük katkısı vardır. (Bu vesileyle Erdoğan Bigat'ı rahmetle anıyorum). Onun da Birliğin kuruluş aşamasında büyük emeği geçmiştir.)

Rahmi'yi meslek ustası olarak arakken, stajyer eğitimindeki becerisini de unutmamak gerek. Aralarında Yekta G. Özden'in ve oğlu Egemen'in de bulunduğu kırk kadar meslektaşımız. O'nun bürosunda yetişmiştir.

Konuşmamı bitirirken bir İngiliz ozanının yazdığı bir kıtayı anmak isterim. Ozan yargıçlar için *"onlar kadife eldiven giyer, ama demir yumrukla vururlar"* demiş. Rahmi de bana, hep demir yumruklu ama kadife eldiven giymiş bir görev adamı olarak görünmüştür. Başta yaşam arkadaşı eşi olmak üzere mesleğini sürdüren oğluna ve torununa ve tüm ailesine başsağlığı dilerim.